

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemelat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Religia și filozofia în școala secundară

Zilele trecute s'a ținut la București congresul profesorilor de filozofie, în care s'au formulat mai multe revindicări pe seama filozofiei în școala secundară. S'a cerut cu deosebire să se înmulțească orele de filozofie până la a forma o catedră deținută de un profesor specialist, iar orele de educație morală să fie încredințate profesorului de filozofie.

Ca reprezentanți ai religiei nu putem înregistra impasibil, sau chiar ignora momentul acesta. Religia și filozofia sunt prea apropiate și prea se întâlnesc în unele din problemele lor, ca să nu țină seamă una de alta, nu numai în ordinea ideală a lucrurilor, ci și când e vorba despre preocupări mai concrete.

Pentru ce e bună filozofia?

Față de revindicarea unei catedre de filozofie nu putem avea nimic contra. Dimpotrivă, o accentuare a preocupărilor filozofice în lumea tinerilor, iar mâine a bătrânilor, numai bucura ne poate. Cum n'am vrea și noi, propovăduitori ai unor valori care nu se pipăie, să întâlnim în pătura noastră cultă mai puțină opacitate, să vedem mai des nățanga și oarba afirmare a celor ce se văd frântă sau iluminată de întrebări chinuitoare și de convingeri vizionare? Intelectualii țărilor apusene — afară poate de Franța și Spania — înconjoară religia cu toată venerația, tocmai fiindcă spiritul lor e mai dominat de problematica unei gândiri orientate metafizic. Azi sântem siliți să rămânem în cadrul predicii simpliste chiar când ne adresăm intelectualilor, pentru că știm că, afară de minime excepții, nu au baza prealabilă, și deci nici gust, pentru a desbata cu ei pe plan de gândire abstractă pozițiile religiei și consecințele lor pentru întreaga viață concretă.

Filozofia este veșnică nedumerire, veșnică gândire ce pune la îndoială evidențele firești sau stabilite deja, pentru a ridica altele cari la rândul lor să fie surpate de critica unei gândiri ulterioare. E în firea ei să pună sub semnul întrebării datele imediate ale simțurilor materiale, ca și oricare altele. Astfel se apropie în două chipuri de religie: întâi că dă o notă de relativitate lucrurilor vizibile și le sfășie nimbul de valori absolute și exclusive și al doilea că obișnuște pe om să gândească abstract, la realități de altă natură decât cele materiale. Religia încă vrea să deprindă pe om cu aceste înclinații și se înțelege că filozofia o ajută mult în direcția aceasta. Deaceia aproape totdeauna religia și filozofia s'au căutat una pe alta și s'au înțeles destul de bine. Mai mult, religia, în teologia ei, lucrează cu aparat filozofic și cere dela cei ce-o studiază o temeinică familiarizare cu filozofia. Deși poți fi

om cu profundă viață religioasă fără a fi studiat filozofia, totuși pentru a fi și teolog, adică a-ți comunica și altor intelectuali credința ta, ai lipsă de filozofie.

Dar religia nu rămâne numai la o considerație relativistă a universului văzut și la o gândire în veșnică nedumerire, ci mai cuprinde ceva care o deosebește esențial de filozofie. Ea stă neclintită pe anumite certitudini, pe anumite evidențe de ordin spiritual pe cari nu le pune în nici un chip la îndoială. Ea e sigură — prin revelații, prin vederi misterioase certe — că există un susținător și un cărmuitor personal al lumii. Existența Lui nu o pune, nu o poate pune la îndoială. Incolo, e un câmp nesfârșit de nedumeriri și de gândire și pentru omul religios: cum e acest Susținător, cum putem intra în legătură cu El, cum poate fi descifrat din universul văzut, ce-mi spun toate manifestările sufletești și exterioare etc. etc.

Ce rezultă din această determinare paralelă a filozofiei și a religiei?

Rezultă că filozofia e bine să se predea în școala secundară, chiar într'un număr de ore echivalent unei catedre. E bine chiar pentru religie, căci ea interiorizează viața, desvoaltă și disciplinează gândirea și atenuiază superficialitatea, scopuri pe cari le are în vedere și religia. Noi nu suntem atât de exclusiviști încât să nu recunoaștem evidenta utilitate a filozofiei, cum au ținut să se arate — atât de puțin filozofic — dñii profesori de filozofie nefăcând nici o pomenire de religie și de rolul ei educator, la congres; și aceasta azi când filozofia de pretutindeni acordă o atențiune atât de mare religiei.

Filozofia nu poate da o concepție armonică despre viață

Dar tot din această determinare rezultă că filozofia nu trebuie să-și atribuie în liceu roluri pe cari nu le poate îndeplini, căutând să strămtozeze religia. În congresul dela București s'a cerut catedră completă pentru filozofie pe motiv că ea *formează o concepție unitară și armonică despre lume și viață*. Filozofia nu poate forma o astfel de concepție întâi pentru că fiecare filozof se deosebește de altul și apoi nici un filozof nu-și poate întemeia statornic și durabil un sistem, nici în fața conștiinței sale, nici în a altora. În gândirea filozofului nu se fundează nimic durabil, ci pozițiile lui sunt fugare ca norii cerului: licăresc o clipă cu evidentă suficiență ca în momentul următor să le vadă labilitatea. Filozofia nu poate da o concepție unitară nici în sensul de uniformă pentru tot tineretul României, nici în cel de statornică și de solid întemeiată la fiecare tânăr în parte.

Cum să dea filozofii o concepție unitară, integrală și armonică, dacă ei înșiși nu o au decât prin afirmare ambițioasă în ciuda lipsei de certitudine internă. Insuși dl P. P. Negulescu mărturisea mai alaltăeri că în domeniul acesta suntem încă numai la alfabet și că i se pare lucru neriesos să construiască și el un sistem arbitrar și fantazist alături de cele multe. Este alfabetul o concepție unitară și armonică? Desigur însă că aceasta a fost o izbucnire sinceră a conștiinței, provocată de emoția momentului. În orele obișnuite dl P. P. Negulescu își va clădi în fața auditorului, în absența aproape totală a scrupulelor, sistemul. Auditorul însă va simți că nu e convingere, că nu e temelie suficiență la bază. Il va înregistra ca o nouă piesă în muzeul cunoștințelor și-l va uita sau uneori îl va etala. Dar concepție de viață nu-i va fi.

Sau să punem cazul că fiecare profesor de filozofie, în pofida înclinației filozofice care scotocește la capătul fiecărei afirmații semnul iminent de întrebare, se va înțepeni cu supremă cerbicie nefilozofică într-o poziție, nemai voină să o părasească oricând ar fi. Se va împăca statul ca în fiecare școală secundară să li se administreze băieților altă «concepție»? Un profesor va propovădui concepția materialismului istoric, altul va propovădui o concepție spirituală. Va putea admite statul, nepăsător, perspectiva vitoarelor desbinări și lupte intestinale între cetățenii săi? Și în general va putea admite să fie crescut tineretul într-o concepție din care se deduc cele mai grave negațiuni ale virtuților pe cari se întemeiază un stat și prosperează un popor? Datoria cea mai înaltă a statului este să ducă la dezvoltare maximă puterile spirituale ale unei națiuni. El nu e pentru sine, ci pentru un popor. El nu poate privi impasibil cum se strecoară în corpul națiunii otrava unor concepții disolvante, cari au ca efect dezastrul lui și al națiunii pe care o îngrijește. La toate materiile de studiu statul examinează și aprobă conținutul programelor. Aceasta e cu atât mai necesar la filozofie, care urmărește direct formarea unei concepții despre viață. Statul va avea să examineze și să aprobe o anumită concepție filozofică și anume pe una care poate sta la baza coeziunii sociale și a activității creatoare a națiunii; o concepție, desigur, spirituală. Nu poate lăsa ca să domnească în această privință bunul plac subiectivist și haosul general.

Mai mult, concepția de viață propovăduită de filozofie nu trebuie să fie unitară numai între intelectuali, ci trebuie să asigure unitatea și între popor și intelectuali. Poporul român are dreptul să pretindă ca în școalele pe cari le susține și cari îi formează tineretul să se amplifice și lumineze concepția sa de viață și nu unele de împrumut, cari au ca efect că pătura cultă devine înstrăinată de popor, cum e cazul astăzi. Fiecare popor are un ideal de viață care constă în dezvoltarea și sublimarea maximă a specificului său. Pătura intelectuală trebuie

să fie oglinda în care se resfrânge purificat și înobilat acest specific etnic, nu o pastişă a unor pături intelectuale străine. Ce îndrumare va da popoului românesc o pătură intelectuală care nu are nici o înțelegere pentru specificul spiritualității românești? Va fi totdeauna o luptă între două mentalități, cu efecte dezastruoase, fără nici un progres sănătos. Guvernul țării are datoria să institue la fiecare facultate de filozofie din țară cel puțin câte un profesor care să reprezinte concepția de viață a poporului român, pe cea creștin-ortodoxă. Lucrul acesta s'a făcut și la universitățile din Bavaria, în urma concordatului între curia romană și guvernul bavarez. Biserica ortodoxă, reprezentanta spiritualității românești, are datoria să conlucreze ca acest deziderat just să devină realitate.

O filozofie cu orientarea bine fixată spre spiritualismul românesc e singura care poate ajuta — nu forma singură — la închegarea și limpezirea unei concepții unitare de viață la intelectualii noștri, în toate senzurile. Dar se înțelege că o astfel de filozofie nu va fi ostilă religiei, ci va merge mână în mână cu această aliată.

Educația morală nu poate fi făcută de profesori de filozofie

Ceea ce cer însă acum în congres profesorii de filozofie: *lăsarea pe seama lor a educației morale*, este o manifestare de neînțelegere și de ostilitate contra religiei, precum și o exagerare a rolului pe care îl poate avea filozofia. Morala pe care o va susține profesorul de filozofie poate de multe feluri, dela cea mai nobilă până la cea mai egoistă; poate fi o morală foarte imorală. Ajuta poate și aci filozofia numai când va fi silită să reprezinte o concepție de viață foarte apropiată de cea religioasă. Altfel mai mult surpă puterile morale decât le clădește, relativizând prin spiritul ei de îndoială și prin mulțimea punctelor de vedere cari există în ea, principiile morale.

Chiar dacă filozofia va fi obligată de stat să reprezinte în școală o concepție apropiată de cea religioasă, ea tot nu poate pretinde să fundamenteze singură caracterul moral. Argumentația ei rămâne cu debilități, punctul ei de vedere e supus îndoielii; mintea nu poate justifica cu puteri proprii, peremptorii, o ordine morală. Misiunea educației morale rămâne principal religiei. Filozofia poate aduce o contribuție secundară, scrutând puterile omenești și justificând și pentru rațiune temeiurile unei vieți morale pe cari însă nu ea le poate zidi.

Lucrurile pe cari le spunem aci au fost susținute în congres chiar de unul din profesorii universitari de filozofie, de dl C. Narly, dela Cernăuți care a spus că: «profesorul de filozofie nu impune elevului o anumită concepție filozofică, ci îl orientează numai în problematica filozofiei».

Lipsa de permeabilitate ce-au dovedit-o și pasiunea cu care s'au năpustit însă ceilalți filozofi asupra dlui Șerban Ionescu, profesor de teologie, când acesta a susținut că filozofia nu poate face educația morală, aruncă o lumină puțin frumoasă asupra Domniilor lor. Dl Rădulescu Motru a ripostat că nu se poate moraliza prin predică, iar dl Al. Bogdan că morala nu se mai poate face după criterii medievale, morala nu trebuie predicată, ci întemeiată. Cât de puțină înțelegere pentru profundul și ireductibilul fenomen religios! Domniile lor confundă pe cateheții slabi cu însași cauza religiei. N'au auzit, n'au simțit, n'au gustat ce-i aceea convingere și trăire religioasă, singura care creează — în sbuciumul după expresie — forme noi, filozofice, poetice, organizatorice. N'au irărit nici un moment de pasionată trebuință de a-și mărturisi experiența religioasă. Origen, Augustin, Dionisie Areopagitul, Francisc d'Assisi, au «predicat» în senzul simplist c-îl da predicii dl Rădulescu-Motru? Că nu se pot ridica toți profesorii de religie la acele înălțimi, e drept; dar cei de filozofie se pot?

Iar butada dlui Rădulescu-Motru că precum nu profesorul sănătos predă igiena, ci medicul, la fel nu cel credincios și moral trebuie să predea morala, ci «specialistul», adică filozoful, putea rămâne numai gândită. În medicină e vorba de trup și trupul se vindecă mecanic, prin băuturi de medicină și prin amputări de părți bolnave. Sufletul însă nu se poate urni la faptă decât prin contagiune dela alt suflet. Un filozof care predă morala dar nu crede în ea și n'o practică, nu va moraliza cât pilda frumoasă izvorâtă din adâncă convingere a unui om mai puțin abil în speculații. Chiar în medicină dacă îți recomandă un medic un regim, în care observi că el nu crede, căci altfel nu s'ar lăsa bolnav chiar de boala ta, cu greu îl vei aplica. Dacă însă un medic sănătos îți recomandă regimul cu care știi că el s'a însănătoșit, îl vei aplica cu deplină încredere.

În chestiunea formării omului, dătătoare de ton sunt convingerile pe cari știi să i le sădești. Iar convingerile se transmit, nu se creează artificial.

Cu rectificările acestea, aprobăm tot ce s'a desbătut și votat la congresul profesorilor de filozofie.

Dr. D. STĂNILOAE.

Întru pomenirea lui Emanuil Gojdu

— Parastase. — Moțiuni. —

Frăția Ortodoxă Română, din inițiativa comitetului său central, în înțelegere cu forurile chemate bisericești, a organizat ținerea de parastase în toate sfintele noastre biserici din mitropolia ardeleană, în ziua de Duminecă, 4 l. c., întru slăvirea memoriei neuitatului mare binefăcător Emanuil Gojdu, dela a cărui moarte s'au împlinit ziua aceea 64 de ani.

Popor și intelectuali, în număr impunător, adunați în sfintele locașuri, au votat și primit moțiunile, prin care guvernul țării noastre este invitat să intervie energic la guvernul ungar pentru extradarea fundațiunii lui Emanuil Gojdu, destinată de fondatorul ei să fie ajutor și sprijin pe seama tinerimii studioase ortodoxe române din Ardeal și Banat.

Moțiunile sânt acoperite de sute și mii de subscrieri între care și ale numeroșilor foști bursieri ai fundațiunii.

✚ In Sibiu

Cu pioasă recunoștință s'a oficiat Duminecă în catedrala mitropoliei noastre pomenirea devotatului ei fiu și ctitor Gojdu, dela a cărui moarte s'au împlinit 64 ani. Parastasul s'a săvârșit de către I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, asistat de preoții catedralei. Răspunsurile au fost date de corul studenților Academiei teologice, condus de dl profesor Candid Popa.

Părintele protopop E. Cioran a evocat memoria marelui mecenat, descriindu-i în linii generale viața. În mijlocul unei lumi dușmane bisericii și poporului nostru, Emanuil Gojdu a împărțit cu dărmice tot ceea ce sufletul său avea mai nobil. Cu discreția reclamată de împrejurările vitrege, ca și de natura sufletului nobil care nu se lăuda cu faptele sale, el a lăsat bisericii noastre o moștenire morală și materială însemnată. Durere, moștenirea lui rămâne ținută în mod fraudulos de străini. — Revelăm și cele două concluzii ale cuvântătorului: Rămășițele pământești ale lui Gojdu trebuie aduse în mijlocul aceluia pentru cari el a luptat cu atâta jertfelnicie. Iar oamenii noștri de stat au datoria imperioasă, ca să asigure liniștea sufletească a lui Emanuil Gojdu, prin câștigarea moștenirii lui și întrebuițarea ei spre scopul măreț pe care el i l-a destinat. —

„Frăția ortodoxă”, care numără între membrii ei o seamă de oameni distinși ai poporului românesc, și-a făcut un punct de cinstire prin înscrierea în programul ei și a urgentării acestei probleme.

In Cluj

Parastasul pentru celce, în viață fiind, și-a înălțat un monument, mai trainic decât arama, în inimile românești, s'a celebrat în mândra catedrală din Piața Cuza Vodă a Clujului, în prezența reprezentanților tuturor autorităților, a numeroșilor credincioși clujeni și a unui număr mare de studenți cari și-au arătat și de asădată prinosele recunoștințe față de ilustrul lor binefăcător. La sfârșitul parastasului părintele consilier episcopesc V. Sava a făcut o scurtă biografie a lui Emanuil Gojdu, accentuând importanța operei acestui mare mecenat și credincios colaborator al lui Șaguna.

In Brașov

Cu prilejul parastaselor oficiate Duminecă trecută în toate bisericile ortodoxe din Brașov, slujitorii altarului au arătat în cuvântările rostite viața și activitatea marelui binefăcător, rugându-se pentru odihna de veci a fericitului binefăcător și cerând, în numele parohienilor întruniți, guvernului țării, ca să intervină cât mai grabnic pe lângă guvernul ungar ca averea sechestrată la Budapesta să revină în proprietatea bisericii ortodoxe române.

In Sighișoara

Duminecă 4 Februar s'a comemorat în ambele biserici ortodoxe din Sighișoara pomenirea marelui mecenat Emanuil Gojdu, contemporan și prieten al lui Șaguna.

S'a slujit câte un parastas, la sfârșitul căruia protopopul Emilian Stoica și părintele Aurel Stoicovici au făcut în fața numeroasei asistențe de intelectuali și țărani istoricul vieții și al fundațiunii lui Emanuil Gojdu.

În urmă s'a primit următoarea moțiune semnată de o parte din asistență:

Românii ortodocși din parohia Sighișoara, intelectuali și popor, adunați în biserica lor în ziua de 4 Februar 1934 pentru a pomeni pe marele binefăcător, Emanuil Gojdu, și luând cunoștință, că fundațiunea lui destinată ajutorării tinerimii române studioase din Ardeal și Banat n'a fost nici acum, după 15 ani, pusă de statul ungar la dispoziția bisericii noastre, roagă On. guvern cu toată stăruința să intervină energic la guvernul ungar pentru extradarea acestei fundațiuni.

In Săliște

La Biserica Mare s'a oficiat parastasul în memoria lui Emanuil Gojdu, de față fiind o asistență numeroasă. Preotul Ion Isacu a elogiat prin bine simțite cuvinte viața și opera celui dispărut, ear dl Dr. I. Cupu a evidențiat flagrantă nedreptate a guvernului maghiar, care deține samovolnic averea filantropului român Gojdu.

Peste două sute de semnături, ale bravului popor săliștean, sânt puse pe următoarea moțiune, primită în unanimitate:

Credincioșii Sfintei biserici ortodoxe române din Săliște, județul Sibiu, adunați în sfânta lor biserică pentru fericita pomenire a marelui binefăcător Emanuil Gojdu, și luând cunoștință de faptul că fundația lui, destinată ajutorării tinerimii univesitare române din Ardeal și Banat, nici după 15 ani n'a fost pusă de statul ungar la dispoziția bisericii noastre, roagă insistent onoratul guvern român să intervie pe lângă guvernul ungar, pentru rezolvirea definitivă a litigiului, prin extradarea tuturor bunurilor ce formează această fundațiune.

Am mai primit moțiuni din parohia Rețiș, Daia, protopopiatul Sighișoarei, și din alte parohii ale Arhidiecezei.

Sf. Sinod, desch zându-și sesiunea ordinară în 6 l. c., prin cuvintele I. P. S. Sale patriarhului Miron, a făcut elogiul regretatului om de stat, I. G. Duca, arătând activitatea și serviciile ce le-a adus țării și bisericii.

Dl profesor Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii și cultelor, s'a asociat acestor cuvinte, adăugând că guvernul țării și dsa vor acorda tot sprijinul bisericii strămoșești, al cărei trecut se confundă cu istoria neamului românesc.

Sf. Sinod a hotărât apoi să se redacteze, pentru toți credincioșii, o carte pastorală, în care să se apeleze la pacea sufletească a tuturor și la calmarea spiritelor tulburate.

„Scrieri către învățători” de P. Sf. Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului. Arad, 1934, pagini 48. Preț 10 Lei. Plus porto.

Viața de viitor a neamului nostru este strâns legată de munca spirituală a bisericii în colaborare cu școala și armata. Actuala stare de spirit impunând colaborarea între acești factori, P. Sf. Sa Episcopul Grigorie adresează învățătorilor șapte scrisori, apelând la concursul învățătorilor, pentru remedierea relelor ce primejdiesc sufletul românesc. Scrierile relevă concepția creștină a vieții, necesitatea educației morale, formarea de coruri bisericești și colaborarea pe teren cultural. Preoții noștri au tot interesul a face ca această broșură ieftină să ajungă în mâna învățătorilor, cei mai apropiați colaboratori ai lor.

* FOIȘOARA *

Psalm

De câte ori în viață gustat-am suferința,
Tu mi-ai venit aproape și mi-ai sporit credința
Că nimeni, niciodată, din tot ce viață are,
Nu poate să intreacă iubirea Ta cea mare
Ce ai pentru făptură. Tu singur ai viață,
Tu singur ești Lumină, Tu Cale și povață.
Tu singur mângăiezi; Tu reazim și-ajutor;
Tu singur ai în grijă pe bietul muritor
Ce caută la Tine și'n Tine, numai, crede.
Tu știi tot ce-i în lume și tot ce nu se vede.
Tu ești al tuturor și, totuși, nu în toți!
Ce nimenea nu poate, Tu, Doamne, singur poți.
Tu nu silești pe nimeni să-ți caute povață.
Dar, căți știu, oare, Doamne, că singur Tu ești
[Viața?]
Căți au curajul astăzi, să moară pentru Tine?
O! Doamne, iartă-mi grabnic, un gând ce'n
[minte-mi vine,
Dar dacă Tu, Preabune, n'ai vrea să dai iertare
Păcatelor ce zilnic le facem, fiecare,
Și-ai răsplăti îndată nemernicele fapte
Ce lumea răstăcită le crede că s'iertate
Așa precum merită, am dispărea din lume...
Și nimeni, Doamne, nimeni, nu ni-ar mai ști de
[nume.

Sântem robiți de patimi... Lipsiți de vrednicie
Ca să trăim cu Tine o viață'n veșnicie,
Cu frângere de inimi, noi, Doamne, Te rugăm
Ne scapă din prinsoarea cumplitelui blăstăm
Sub care stăm cu toții — și-alungă neputința
Din sufletele noastre. Primește-ne căința
Și adună-ne la Tine, căci noi ai Tăi sântem.
Sfințește viața noastră, căci noi, Doamne, o vrem

Să fie-un imn de slavă adus milostivirii
Stăpânului a toate: un imn al nemuririi.

Căci ce nimeni nu poate, Tu, Doamne, singur poți.
Tu ești atotputernic. Fii, Doamne, Tu, — în toți.
Atena, Ianuar 1934.

GRIGORIE T. MARCU.

LEGEA

asupra raporturilor dintre școalele secundare confesionale române din Brașov, Blaj, Beiuș, Brad și ministerul instrucțiunii

Promulgată cu data de 5 August 1929, Nr. 2799 (Monitorul Oficial Nr. 189 din 27 August)

Dispoziții generale

Art. 1. Prin școalele secundare confesionale române din Brașov, Blaj, Beiuș și Brad se înțeleg școalele secundare din aceste localități, care stau sub conducerea și aparțin arhiepiscopiei și mitropoliei ortodoxe din Sibiu, respectiv a arhiepiscopiei și mitropoliei române-unite din Blaj și a episcopiei române unite din Oradea.

Art. 2. Dispozițiile legii pentru învățământul normal-primar, promulgată cu înaltul decret regal Nr. 2571 din 24 Iulie 1924 și publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 101 din 26 Iulie 1924, dispozițiile legii pentru învățământul secundar, promulgată cu înaltul decret regal Nr. 1308 din 8 Mai 1928 și publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 105 din 15 Mai 1928, precum și legea învățământului profesional și comercial și

regulamentele lor, se aplică prin organele administrative școlare ale autorităților confesionale și acestor școale, precum și personalului lor didactic, administrativ și de serviciu, cu modificările și precizările prevăzute în legea prezentă.

Art. 3. Școalele secundare confesionale române, prevăzute la art. 1, se bucură de toate drepturile conferite prin legi școalelor similare ale statului.

Art. 4. Toate școalele secundare confesionale române care cad în prevederile prezentei legi, sânt supuse supravegherii și controlului ministerului instrucțiunii.

Art. 5. Autoritatea confesională își exercită drepturile în aceste școale în conformitate cu dispozițiile legii prezente.

Art. 6. Autoritatea confesională poate să-și întocmească regulamentul propriu de ordine și funcționare interioară a școalelor, precum și eventuale programe suplimentare, cu aprobarea ministerului.

Dispoziții speciale

Anul școlar, înscrieri, examene

Art. 7. Durata anului școlar, durata cursurilor și vacanțelor vor fi cele prevăzute în legile și regulamentele școalelor similare ale statului.

Suspendarea cursurilor la anumite sărbători și pentru anumite deprinderi religioase, cerute de situația specială a școalelor confesionale, în afară de prevederile cuprinse în dispozițiile aliniei I, se va

putea face numai în baza regulamentului de funcționare interioară a școalei, aprobat de minister.

Art. 8. La înscrieri vor avea preferință copiii aparținători confesiunii respective.

Art. 9. La examenele de admitere în cursul superior și la cele de clasă va asista, în mod oficial, și un delegat al confesiunii respective.

Condițiunile de numire a corpului didactic

Art. 10. Pentru cineva să fie numit profesor sau maestru cu titlul provizor la vre-una din școalele secundare confesionale române, pe lângă condițiunile prevăzute la art. 36 din legea pentru învățământul secundar, trebuie să mai îndeplinească și următoarele condițiuni:

a) La Brașov și Brad să fie de religie ortodoxă, cu preferință absolvenți ai unei școale superioare de teologie;

b) La Blaj și Beiuș să fie de religia unită (greco-catolică); profesorii bărbați, cu excepția maeștrilor, să fie și absolvenți ai unei școale superioare de teologie, sau cel puțin studenți în teologie.

Alcătuirea cadrelor

Art. 11. Cadrele se alcătuiesc în conformitate cu dispozițiunile art. 51—53 din legea învățământului secundar.

Autoritatea confesională va putea, cu aprobarea ministerului, să modifice compunerea unei catedre conform situației speciale a școalei.

Probleme, fapte, comentarii

Instrucția preregimentară în școli. — La ministerul instrucțiunii se țin ședințele comisiei pentru alcătuirea anteproiectului de lege privitor la introducerea instrucției preregimentare în școli.

Din comisiune vedem că fac parte persoane militare, profesori, directori generali de învățământ, directori de licee, funcționari din ministerul instrucțiunii, — și, deocamdată, nici un preot.

S'au făcut, până acum, diferite propuneri, pentru reorganizarea actualelor nuclee: cercetășia, crucea roșie a tineretului, — cu disciplina lor oarecum militară, — în vederea aplicării în școală a sistemului preregimentar.

Socotim că invitarea unuia sau a mai multor delegați ai bisericii noastre, ca să participe la ședințele comisiei amintite, n'ar fi tocmai de prisos, în scopul de a creia, ascultând și părerile lor, viitoarele elemente disciplinate, din care să răsară apoi nu numai buni ostași, ci în același timp și oameni cu frica lui Dumnezeu și cu dragoste pentru semenii lor.

Prof. universitar, dl I. Petrovici, a ținut în 5 l. c. o conferință, organizată de subinspecția din Călărași a Fundațiilor culturale regale.

Dl profesor Petrovici a vorbit despre: Amintiri din vremea studiilor, și anume; amintiri în legătură cu credința religioasă, ce se pot găsi în fiecare din noi. Trei faze deosebite conferențiarul în decursul vieții tinerești: convingerea absolută despre problema religioasă, în vremea copilăriei când nu s'au depășit 6 ani. Pășind pe drumul școlii, încep a se ivi îndoeli, care se măresc în școala secundară, în senzu că la baza existenței este materia. A treia fază începe când pășești în universitate. Convingerile se transformă, se produce o nouă prefacere în viața sufletească sub influența științelor filozofice. Esența realității este spiritul care poate să primească inspirații dela o făptură superioară, dela Dumnezeu. Așadar, depărtat de religie prin științele pozitive, științele filozofice te apropie de credință.

Dl prof. Petrovici își încheie conferința prin cuvântul filozofului și profesorului francez, Emil Boutroux († 1921), care a zis: Puțină știință te depărtează de religie, știință mai multă te apropie de credință.

Un cerc pastoral activ.

Este cercul pastoral format din parohiile Budila, Băcel, Dobârlău, Teliu, Mărcuș, având în frunte pe cucernicul paroh Iordan Curcubătă din Budila.

Dintr-un raport care ni-a sosit constatăm că tot la două săptămâni, Duminică, cei 5 preoți se adună la rând într-una din parohiile cucernicilor lor, slujesc la sfânta liturghie împreună, răspun-

surile dându-le corurile soc. Sf. Gheorghe, iar unul din preoți predicând. După masă țin ședință religioasă publică, apoi intimă. La ședința publică preoții țin conferințe religioase și culturale, se execută cântări religioase, declamări. Învățătorii își aduc și ei contribuția lor. Adeseori iau parte și delegații «Astrei» dela Brașov cu conferințe și filme. Intre 19 Noembrie 1933—28 Ianuar 1934 a fost străbătut astfel întreg cercul celor 5 parohii.

Intre conferințele rostite remarcăm: «Sfintele taine», «Păcatul și felurile lui», «Virtuțile creștine», «Dreptul de proprietate și bolșevismul», «Sectele religioase».

Delegatul «Astrei» din Brașov, Dr. P. Nistor, medic, a vorbit în 28 Ianuar la Budila despre: «Nașterea și mortalitatea la români în raport cu națiunile conlocuitoare, în Budila, în județ și în România», apoi despre «Pelagru», despre «Tuberculoză și vaccinarea copiilor contra ei». S'a rulat filmul «Îngrijirea copiilor».

Deși în al 30-lea de activitate pastorală, cucernicul preot Iordan Curcubătă manifestă același avânt tineresc al faptei, care l-a caracterizat toată viața.

Reuniune a femeilor ortodoxe s'a înființat, la 7 Ianuar 1934, în parohia din Bățanii mari, protopopiatul Sf. Gheorghe. Are, până acum 80 membre.

În fiecare Sâmbătă seara se țin adunări în sala culturală, unde preotul local desvâlță conferințe din istoria bisericească a românilor și despre obiceiurile lor ș. a., apoi urmează coruri religioase și naționale.

În seara zilei de 3 Februar s'a dat o reprezentare teatrală cu femeile ortodoxe și copiii lor, îmbrăcați în costume naționale. Au luat parte și mulți minoritari. Cum lumea abea acum învață românește, s'a tălmăcit conferința în limba lor, despre evenimentele dela începutul creștinismului. Conferințele vor urma în fiecare Sâmbătă seara.

Tinera reuniune a adunat un fond de 4000 lei.

Liga optimiștilor au constituit-o câțiva oameni de afaceri, englezi, îngrijăți de valul pesimismului deslănțuit mai pretutindeni.

Pe la începutul veacului trecut, ca și pe la 1849, lumea se făluea, că «totul nu-i în jurul nostru, decât ruină și de-

sperare», și că «nimic nu ne mai poate scăpa de dezastru»... Totuși lumea nu s'a prăpădit nici atunci, ci cu încetul și-a revenit în fire.

Profețiile pesimiste, spun ligiștii optimiști, nu trebuie să ne terorizeze, până la sfârșit, nici de astă dată.

Rostul banului este, se știe, să ajute om pe om. De când însă cu „conversiunea”, zadarnic mai grăește câte un preot cătră credincioși, lămurindu-i că banul nu trebuie închis pe fundul lăzilor. Țărani, unii din ei, răspund pe loc: „Să ierți, părinte, eu nu-i mai duc la nici o bancă! Nu vreau să-mi ajungă banul meu în mâni de golani și nesăturați; pe urmă eu, când am cea mai mare lipsă, de nu știu unde îmi stă capul, să umblu cu căciula în mână, să mă rog, să mi se dea banul meu, — și totuși să nu-l primesc, fiindcă așa-i „legea”.

Judecata aceasta nu va fi ea tocmai bună și dreaptă. Dar, ca situația creditului să se îndrepte, se cere ca legea „iertării datoriei” să fie întocmită fără ruina creditorilor.

Aviz preoților

Dela cassa arhidiecezană se pot ridica bonurile de impozit pe anul 1931 și salariul pe Ianuar 1934. Preoții cari nu se pot prezenta în persoană, vor da autorizație protopopilor pentru ridicarea bonurilor și salariului.

Consiliul arhiepiscopesc.

Meditație

... și voi lua inima cea de piatră din trupul vostru și voi da vouă inimă de carne.

Inimă de piatră! În jurul ei alte inimi plâng, se tânguesc, cheamă, ea nu aude, sau foarte puțin! În tot cazul nu se înduioșează. Trăiește, fără îndoială, dar o dublă și triplă carapace, mult mai tare decât a broaștei țestoase, o împedecă să audă și să simțească necazurile altuia. Surdă la necazuri, ea înțelege cu atât mai puțin bucuriile care răsăr în jurul ei; asemenea simpatia ei nu este reală, efectivă, puternică nici față de ceice sânt în bucurii, nici față de ceice suferă.

Mai puternică, mai răsunătoare și mai convingătoare răsună în Hristos vocea cerească... dar mereu înzadar. Surdă la glasurile omenești, inima de piatră ascultă cu atât mai puțin Glasul de Sus, și rămâne astfel izolată din toate părțile.

Dar, din pricina acestei învățări și izolări, ea suferă. Cine zice inimă,

zice lucrul opus pietrii. Pentru ce deci o „inimă de piatră”? Este fără îndoială o diformitate...

O diformitate din cea mai îngrozitoare; căci ar fi mai bine să fii ciung gâb, olog, surd, decât să ai o „inimă de piatră”; din fericire înfrimătatea aceasta nu este incurabilă. Precum astăzi anumiți chirurghi îndemânatici îndepărtează anumite organe bolnave și le înlocuiesc prin organe sănătoase... Dumnezeu în Hristos, și aici zace toată opera de răscumpărare, ca chirurg duhovnicesc ridică în mod real această „inimă de piatră” și ne dă în mod real o inimă nouă, o „inimă de carne”...

Și acum glasurile toate, cele de jos ca și cele de sus, răsună în această inimă nouă, provocând în ea compătimirea, simpatia, credința.

Doamne, dă-ne astăzi tuturor, în Hristos, această inimă vibratoare, iubitoare și plină de speranță!

(După text francez).

Pr. G. Secaș.

INFORMAȚIUNI

Prin bugetul viitor se vor reînființa, conform hotărârii guvernului, toate școlile normale desființate, care au local propriu. Aceste școli vor începe să funcționeze în mod regulat odată cu începerea viitorului an școlar.

† **Maria Zacharia** născ. **Maier**. Dl Dr. Emil Zacharia, consilier la curtea de apel din Cluj, anunță în numele său, precum și al tuturor rudelor, trecerea la cele eterne a iubitei sale mame, Maria Zacharia născ. Maier. Inmormântarea decedatei se face la Sibiu, Sâmbătă, în 10 Februar c., ora 3 p.m., din capela cimitirului central. Odihnească în pace!

Ceartă pentru o carte. Nu e mult de când a ieșit din tiparnița tipografiei „România-Mare” din București lucrarea „Proorocul Nahum”, traducere și comentat, prezentată ca teză de doctorat la facultatea de teologie din capitală, de A. Negoită. Preotul-profesor la facultatea de teologie din Chișinău, V. Radu, îi face o recenzie, pe care o publică în mai multe numere din anul trecut ale revistei „Biserica Ortodoxă Română”. Recenzia părintelui Radu disqualifică atât pe autor, cât și pe profesorul Popescu-Mălăești, care a dirijat lucrarea candidatului Negoită. La scrisul părintelui Radu răspunde părintele profesor Popescu-Mălăești — în „Raze de lumină” Nr. 5 pe 1933, pag. 361—375, răspuns pe care și-l extrage apoi și într-o broșură de 16 pagini format mare — pentru a șterge disqualificarea.

Număr enorm de emigranți, din toate părțile lumii, își găsesc adăpost în cetatea luminilor, la Paris. După știri pariziene, cei mai numeroși sânt emigranții ruși, cu 15 mii de suflete, între care sânt și distinși preoți. În aceeaș cetate s'a refugiat un mare număr de contrarevoluționari spanioli,

Completarea cadrelor vacante

Art. 12. Catedrele vacante se vor publica între 1—15 Iunie, cu mențiunea condițiilor speciale care se cer pentru ocuparea unei catedre la școlile secundare confesionale.

Completarea catedrelor vacante se face prin numiri sau alegeri.

Numirea cu titlu provizoriu se face între 1—31 Iulie pe ziua de 1 Septembrie de către autoritatea confesională respectivă, ținând seamă de condițiile art. 10 din prezenta lege și de normele regulamentelor confesionale.

Pot fi numiți și profesori titulari, provizori sau definitiv de la școlile secundare ale statului; aceștia își mențin toate drepturile câștigate la școlile statului.

Numirea făcută de autoritatea confesională va fi confirmată de minister, prin decizie.

Profesorul sau maestrul, a cărui numire nu va fi confirmată de minister, nu va putea beneficia de salariu din bugetul statului.

Confirmarea numirii se va putea refuza numai pentru neobservarea dispozițiilor legii.

În cazul când nu se găsesc profesori sau maestri, cari să îndeplinească toate condițiile art. 10 din prezenta lege, catedrele rămân necompletate.

Art. 13. Numirile de suplinitori și repartizarea orelor suplimentare pe durata

unui an școlar se fac de către autoritatea confesională și se aprobă de către minister.

Suplinitorul poate fi revocat și în cursul anului școlar atât de către autoritatea confesională, cât și în baza unui ordin motivat al ministerului.

Numirea, făcută fără să se țină seamă de condițiile art. 10 și 12 din legea prezentă, este nulă de drept.

Definitivarea

Art. 14. Definitivarea profesorilor și maestrilor la catedrele ce le ocupă cu titlu provizoriu, se va face în condițiile art. 63 din legea învățământului secundar, în baza avizului favorabil al autorității confesionale respective, ținându-se seamă și de normele regulamentelor confesionale, iar la Blaj și Beiuș profesorul bărbat, care cere definitivarea, va trebui să fie și preot hirotonit.

Fără avizul favorabil al autorității confesionale nu se va putea face definitivarea.

Indepărtarea din învățământ

Art. 15. Indepărtarea din învățământ, pentru motivele arătate la art. 64 al legii învățământului secundar, se face de către autoritatea școlii în urma unui ordin al ministerului dat în conformitate cu avizul consiliului permanent, în baza referatului motivat al consiliului inspectorilor generali ai învățământului secundar.

Trecerea la pensie a personalului didactic

Art. 16. Membrii corpului didactic dela școlile confesionale române își regulează drepturile la pensie conform legii generale de pensii.

Ei pot fi puși în retragere din oficiu de către autoritatea școlii pe urma unui aviz al ministerului instrucțiunii dat în conformitate cu art. 65—66 al legii învățământului secundar, pentru a-și regula drepturile la pensie în următoarele cazuri:

1. Când împlinesc vârsta de 65.
2. Pentru incapacitate profesională.
3. În caz de boală care le face imposibilă îndeplinirea funcțiilor, sau îi face periculoși pentru sănătatea copiilor.

Drepturile și datoriile corpului didactic secundar, concedii, detașări

Art. 17. Membrii corpului didactic ai școlilor secundare confesionale au aceleași drepturi și datorii pe care le au membrii corpului didactic secundar din școlile similare ale statului, în conformitate cu art. 68—78 din legea învățământului secundar, cu deosebirea că drepturile pe care le acordă art. 72 din legea pentru învățământul secundar se pot exercita numai cu învoirea prealabilă a autorității confesionale și că repartizarea orelor suplimentare și distribuția lucrărilor prevăzute la art. 77—78 al legii învățământului secundar nu le face ministerul, ci autoritatea confesională, care le comunică ministerului prin inspectoratul respectiv.

Concediile, prevăzute la art. 79—81 din legea învățământului secundar, se dau de către autoritatea confesională după normele prevăzute la acele articole.

Concediile de o lună vor fi aduse la cunoștința inspectoratului, cele care trec peste o lună ministerului pentru a lua cunoștință de ele.

Art. 18. Detașările dela și la școlile secundare confesionale române se pot face numai cu învoirea și la cererea autorității confesionale respective.

Disciplinarea corpului didactic

Art. 19. Disciplinarea corpului didactic aparține autorității confesionale respective; ea se face în conformitate cu articolii 85—87 din legea învățământului secundar, cu mențiunea că dispozițiile art. 87 se vor aplica tuturor profesorilor sau maestrilor cari sânt absolvenți de teologie sau preoți hirotoniți.

Pedepsele dela art. 85, litera a, b, c și d le aplică direct autoritatea confesională din inițiativă proprie, sau sesizată de ministerul instrucțiunii; celelalte pedepse se aplică tot de autoritatea confesională, sesizată de ministru, în baza hotărârii comisiei disciplinare din care va face parte ca membru, când va fi cazul, și un delegat al autorității respective.

Pedepsele se vor putea prescrie și radia în conformitate cu dispozițiile art. 88—90 din legea învățământului secundar. Ministerul va sesiza, când va fi cazul, au-

antifasciști italieni, radicali portughezi, brazilieni, argentinieni, revoluționari din Cuba etc.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 11 Februar 1934, va predica dl rector al Academiei, N. Colan.

Conferențe. În șirul conferențelor publice, din sala prefecturii noastre județene, a vorbit Duminecă seara dl prof. universitar dela Cluj, C. Daicovici, despre săpăturile arheologice din Ardeal. Cu ajutor de proiecții luminoase, conferențiarul a înfățișat, într-o expunere clară și scurtă, rezultatele mai nouă dobândite pe urma săpăturilor arheologice, făcute în scop de a desgroapa cetăți și înărituri, din epoca dacică și romană, în jurul Orăștiei și la Grădiște. Conferența a dat dovadă grăitoare despre râvna și succesele dobândite de actualii profesori arheologi dela inera universitate ardeleană. Munca lor, frumoasă și desinteresată, aducând o nouă mărturie a continuității românilor pe aceste plaiuri, va trebui sprijinită tot mai înadins de toți ceice apreciază importanța arheologiei în istoria neamului.

În Dumineca precedentă a vorbit profesorul universitar, dl V. Stanciu, despre „Religia popoarelor primitive”, scoțând în evidență sentimentul religios care a existat la aceste popoare, într-un mod denaturat. Combate evoluționismul celor ce se pretind urmași ai lui Darwin, arătând care-i adevăratul senz al evoluționismului. Conferența a fost însoțită de proiecțiuni, imprimând mai bine în mintea ascultătorilor viața acestor popoare.

Premieră românească. Reuniunea română de muzică „Gh. Dima” din Sibiu va reprezenta în sala teatrului din loc, Duminecă, în 11 Februar 1934, ora 9 seara (precis), piesa *Salba de aur*, operă românească, în 3 acte cu motive din viața poporului. Muzica e compusă de talentatul compozitor George Fotino. Sibienii vor avea favorarea de-a solista o premieră a unui mult promițător reprezentant al generației de artiști români. Bilete se găsesc la Librăria Foaia Poporului și seara la cassa teatrului.

Poșta redacției

Dlul C. Ș. în Sibiu. Regretăm, dar nu putem publica lucruri cari sânt atât de străine de preocupările noastre.

Pr. I. L. în L. m. „Apelul” nu se poate publica. Ideea e salutară. Totuși, fiindcă privește soarta multor năpăstuiți, e consultat a se pune în discuție la conferința preoțească; pe această cale mai ușor se poate realiza.

toritatea școalei respective, care va proceda la suspendarea, aplicarea sau radieră pedepselor.

Suspendarea prevăzută la art. 92—93 din legea învățământului secundar se pronunță de ministri și se aplică efectiv de către autoritatea școalei respective.

Retribuțiile corpului didactic

Art. 20. Retribuțiile corpului didactic al școalelor secundare confesionale române vor fi identice cu retribuțiile corpului didactic din școalele similare ale statului; ele se vor lua integral în bugetul ministerului instrucțiunii și se vor da membrilor corpului didactic în conformitate cu dispozițiile art. 95—101 din legea învățământului secundar.

Art. 21. Școalele confesionale secundare române, care au fonduri speciale pentru retribuțiile corpului didactic, însă insuficiente pentru suportarea integrală a retribuțiilor, vor vărsa anual la stat, după fiecare catedră, cota-parte stabilită odată pentru totdeauna în comun acord de către autoritatea școalei și ministerul instrucțiunii.

Retribuțiile corpului didactic, plătite de ministerul instrucțiunii la școala care va face vărsăminte anuale, vor avea caracterul întregirii de salarii.

Administrarea interioară a școalelor

Art. 22. Directorii sânt numiți ori aleși (la Brașov și Brad) de autoritatea confesională în baza regulamentului ei în vigoare și a tradiției școalei, aprobați cu titlul pro-

Nr. 45/1934

(4) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Hăprie-română**, din protopopiatul Sebeșului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

- Casă parohială.
- Sesiune parohială: 11 1/2 jugăre arător.
- Una zi de lucru de fiecare fum.
- Lemne de foc din pădurea bisericii.
- Stola obișnuită în parohie.
- Salariul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeșului, în termenul indicat.

Candidații vor anexa la cererile de concurs și concesiune dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta, cu în-cuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Sebeș-Alba, 12 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeșului în înțelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Nr. 39/1934

(5) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a **Dupăplatră-Valea-Porcurii**, cu filia **Serboala** din protopopiatul Zarand, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

- Salariul dela stat.
- Stola obișnuită în parohie.
- Jumătate zi de prestație de fiecare fum.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Zarandului în Brad în termenul indicat.

La cererea de concurs se va anexa și în-cuviințarea Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, — cu observarea dispozițiilor reglementare, — spre a fi cunoscuți de parohieni.

Brad, la 20 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului în înțelegere cu cons. parohial.

Ioan Andreiu
protopop.

Numai scurt timp!

(5) 1—

Fabrică și depozit de
ghete (pantofi)

„FILT”

Str. Regina Maria Nr. 13

Ocaziune favorabilă pentru cumpărare ieftină de **Ghete (pantofi)**. Vă oferim ocaziunea, care nu revine, în prețuri și calitate. Vitrinele noastre Vă vor convinge despre felul nostru de superioară execuție.

Nr. 148/1934

(6) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante **Feldioara** de cl. III, protopopiatul ortodox român Avrig, în baza ordinului Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc din 16 Iannar 1934 Nr. 337 Bis. se publică un concurs nou cu termenul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt:

- Cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.
- Venitele stolare uzitate în parohie.
- Sesiune parohială în mărime de 5 jugăre.
- Un dublu decaltru de bucate de fiecare parohian.
- Patru stângini de lemne aduse acasă.
- În pășunatul comunal drept ca oricare parohian.
- Pentru chirie, 3000 lei (trei mii) anual.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare împreună cu concesiunea dela Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie, la oficiul protopopesc în Avrig (poșta Avrig, județul Sibiu) până la termenul susindicat, având a se prezenta cu prealabila în-cuviințare a oficiului protopopesc în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cu-vânta eventual ceiebrași a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 28 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român Avrig în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Căndea
protopop.

Publicațiune

Comuna Sebeșul de jos, arendează prin licitație publică în ziua de 18 Februarie 1934, pășunatul de oi din **muntele Fău și Isvorelele**, pentru anul curent, cu prețul de concurență 8000 pentru Fău și 9000 pentru isvorelele.

Domnii preoți sânt rugați a publica aceasta în biserică.

Sebeșul de jos, la 14 Ian. 1934.

(4) 1—1

Primăria comunală.

(8) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vârghiș**, cu filiile **Brăduț, Doboseni, Tălișoara** și **Filia**, protopopiatul Cohal-Rupea, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

- Întregirea dela stat.
- 17 jugăre sesiune parohială (calitate slabă).
- Stola obișnuită în tract.
- Locuință parohială constând din 2 camere (veche și din lemn).

Candidații, cari trebuie să fie cunosători și ai limbei maghiare, își vor înainta cererile de concurs în termenul arătat, împreună cu autorizația centrului de-a candida, — urmând a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru a face cunoștință cu poporul.

Din ord. Nr. 252—934 al Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Alexandru Brotea
protopop.

(3) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Abuș**, protopopiatul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Emolumentele sânt:

- Salariu dela stat conform coalei B.
- Sesie parohială 17 jugăre arător, 1 jugăr cimitir, primite toate prin reforma agrară.
- Câte o ferdără porumb și o zi de lucru dela 28 familii.
- Stola uzitată în tract.

Reflecțanții la acest post au să-și înainteze cererea, instruată cu documentele necesare în termenul deschis, la oficiul protopopesc Târnava; având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoștință cu poporul, după ce va fi primit autorizația dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae.

Dicioșanmărtin, la 30 Decemvrie 1933.

Oficiul protopopesc al Târnavei în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Gheorghe Opresan
protopop.

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Dispoziții finale și transitorii

Art. 31. Școalele secundare confesionale, în chestiunile care privesc administrația internă a școalei, corespund direct cu autoritățile publice.

Toate celelalte dispoziții care privesc corpul didactic, administrativ și de serviciu și altele de acest fel, se comunică de ministri și de organele sale autorităților confesionale, care vor lua măsurile cuvenite.

Art. 32. Membrii corpului didactic al acestor școale își păstrează drepturile câștigate pe baza hotărârilor autorităților confesionale înainte de promulgarea prezentei legi; după promulgarea prezentei legi drepturile se vor obține numai în conformitate cu dispozițiile legii.

Art. 33. Actualii directori, cari sânt profesori definitivi, și cari funcționează de cel puțin trei ani, la cererea autorității confesionale vor fi confirmați de ministri ca stabili.

Art. 34. Intrucât vre-o autoritate confesională ar renunța la salarizarea membrilor corpului său didactic de către ministerul instrucțiunii, școalele ei respective nu mai cad sub prevederile legii de față.

Art. 35. Pentru aplicarea legii de față ministerul instrucțiunii va întocmi un regulament, luând asupra lui în prealabil și avizul autorității confesionale.

Art. 36. Legea de față intră în vigoare îndată după promulgarea și publicarea ei în „Monitorul Oficial”.

dispozițiile legii comitetelor școlare și independent de Casa școalelor, după un regulament propriu.

Internatele

Art. 26. Pe lângă școalele secundare confesionale române se pot înființa internate și cantine pentru elevii școalei. Ele sânt considerate ca instituții anexe ale acestor școale și funcționează sub conducerea numită de autoritatea confesională.

Serviciul medical școlar

Art. 27. Numirea medicului școlar se face de către autoritatea școlară și va fi confirmată de ministri.

Supravegherea și controlul ministerului instrucțiunii

Art. 28. Supravegherea și controlul școalelor secundare confesionale române se face de ministri prin inspectorii școlari și prin delegații săi speciali, cari au dreptul și datoria să viziteze localul, să examineze și să cerceteze arhiva școalei, să asiste la lecții și la examene, încheind procese-verbale de constatări făcute.

Art. 29. Directorul școalei este dator ca în curs de 3 zile să înainteze două copii de pe procesul-verbal inspectoratului egiional și una autorității confesionale a școalei.

Art. 30. Ministerul, pe urma constatărilor făcute în procesul-verbal va lua, prin autoritatea confesională, dispozițiile ce se impun față de școală.

vizoriu și confirmați ca stabili de ministri, în condițiunile art. 102 din legea învățământului secundar, luând și avizul autorității confesionale.

Inlocuirea directorilor se va face de autoritatea confesională și se va notifica ministerului.

În lipsa unui director care să îndeplinească condițiile legii, autoritatea confesională poate încredința direcția prin delegație unuia dintre profesori.

Directorul ajutor se numește de autoritatea confesională cu aprobarea ministerului.

Dirigenții claselor se propun de director și se aprobă de autoritatea confesională.

Însărcinarea cu dirigenție se va aduce la cunoștința inspectoratului.

Art. 23. Personalul menționat la art. 109 al legii învățământului secundar va fi numit de autoritatea confesională și aprobat de ministri. Va fi luat în bugetul ministerului.

Întreținerea școalelor

Art. 24. Întreținerea școalelor secundare confesionale române, în ce privește personalul didactic, de serviciu, administrativ și medical, este în sarcina autorității școalei în limitele dispozițiilor art. 21 din prezenta lege.

Art. 25. Atribuțiile comitetelor școlare, prevăzute în legea învățământului secundar, le vor exercita autoritățile confesionale ale școalelor respective, prin organele lor, care vor lucra independent de